

Nyelvelmélet és Nyelvroírás: Előszó

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem nyílt hozzáférésű szakfolyóirataként meg-jelenő *Nyelvelmélet és Nyelvroírás* általános és magyar nyelvészeti kutatások számára biztosít fórumot. Az elsősorban a mondattan, a morfológia, a fonológia, a fonetika, a szemantika és a pragmatika területére és ezek egymással, illetve más tudományágakkal alkotott határterületeire koncentráló periodikum elméleti, leíró és kísérletes nyelvészeti tanulmányokat közöl. Egyaránt nyitott a nyelvvelméleti fókuszú, illetőleg a nyelvi, nyelvhasználati adatok feltárását, leírását célzó, és különösen az e két célt ötvöző kutatások irányában, kiemelt figyelmet szentelve a nyelvi változatosság és a nyelvi változás vizsgálatának.

Folyóiratunk alapításával egy több mint másfél évtizedes múltra visszatekintő hagyományt folytatunk és újítunk meg. Az előtörténet egészen 2008-ig nyúlik vissza. Egyetemünk Bölcsész- és Társadalomtudományi Karának két köztisztviselőben álló, meghatározó nyelvész oktatója, É. Kiss Katalin és a folyóiratunk indulási évének elején elhunyt Hegedűs Attila 2008 novemberében, az akkori Magyar Tudomány Ünnepe keretében műhelykonferenciát rendezett „Nyelvelmélet és dialektológia” címmel. Ennek az első, a mából visszanezve „ős”-konferenciának a felhívásban meghirdetett célja az volt, hogy a nyelvi változatok elemzése terén „hidat teremtsen az adatgyűjtésre, dokumentálásra, valamint a szerkezeti elemzésre összpontosító kutatások között”. Egy évre rá hasonló szellemű felhívással jelentkezett a két tanszék – ezúttal a nyelvek, nyelvváltozatok közötti érintkezések témájában, meghirdetve a „Nyelvelmélet és kontaktológia” című konferenciát. Majd újabb egy évre rá, 2010-ben a nyelvi változás került terítékre az első „Nyelvelmélet és diakrónia” elnevezésű műhelykonferencián. Ezután évente, vetésforgóban követték egymást az újabb „Nyelvelmélet és dialektológia”, „... és kontaktológia”, illetve „... és diakrónia” című rendezvények, egészen a tizenötödik konferenciáig. Az elhangzott előadások alapján készült válogatott tanulmányokból 2009 és 2023 között [tizenöt „Nyelvelmélet és...” kötet](#) jelent meg, minden alkalommal az adott konferenciával megegyező címen.

Folyóiratunk e kötet sorozat hagyományát kívánja folytatni és egyúttal tematikájában kibővíteni, valamint formátumában megújítani. A konferenciasorozat 2024-ben a periodikumával megegyező címmel és a nyelvi változatosság és nyelvi változás kérdéseire kiterjedő tematikus fókusszal indítottuk újra a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kara és a HUN-REN Nyelvtudományi Kutatóközpont (2025-től ELTE Nyelvtudományi Kutatóközpont) közös szervezésében. A korábbi gyakorlatot követve folyóiratunk elsősorban e konferenciák előadóinak szerzői közreműködésére számítt.

A nyelvi adatok feltárása és leírása, valamint az ezekre épülő és további empirikus kutatásokat is motiválni tudó nyelvelméleti elemzések kölcsönös egymásra utaltsága a szinergikus kapcsolódások és a kutatói párbeszéd lehetőségeinek keresésére ösztönöz bennünket. Fórumunk ennek megfelelően elkötelezett a nyelvészeti elméletek és módszerek sokszínűségének tiszteletben tartása mellett, és pártatlanul kínál teret a különböző nyelvtudományi nézőpontok bemutatásához és megvitatásához. Ennek az építő párbeszédnek az elősegítése és alakítására hívjuk tehát leendő szerzőinket, bírálóinkat és olvasóinkat.

A szerkesztőbizottság nevében:

Egedi Barbara és Surányi Balázs